C/2024/2837

8.5.2024

P9_TA(2023)0396

Osallistumisoikeuden vahvistaminen: vaaliprosessien legitiimiys ja häiriönsietokyky epäliberaaleissa poliittisissa järjestelmissä ja autoritäärisissä maissa

Euroopan parlamentin suositus neuvostolle 9. marraskuuta 2023 Euroopan parlamentin suosituksesta neuvostolle ja komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle osallistumisoikeuden vahvistamisesta: vaaliprosessien legitiimiys ja häiriönsietokyky epäliberaaleissa poliittisissa järjestelmissä ja autoritäärisissä maissa (2022/2154(INI))

(C/2024/2837)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen ja erityisesti sen 21 artiklan 3 kohdan,

— ottaa huomioon kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen ja siitä annetun yleiskommentin nro 25 oikeudesta osallistua julkisten asioiden hoitoon, äänioikeudesta ja yhtäläisistä mahdollisuuksista päästä julkisiin virkoihin,

— ottaa huomioon ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan yleissopimuksen ensimmäisen lisäpöytäkirjan 3 artiklan,

— ottaa huomioon kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 5 artiklan c kohdan,

— ottaa huomioon kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen 7 artiklan a alakohdan,

— ottaa huomioon kansainvälistä vaalitarkkailua koskevan YK:n periaatejulistuksen,

— ottaa huomioon kansalaisjärjestöjen puolueetonta vaalitarkkailua ja -seurantaa koskevien maailmanlaajuisten periaatteiden julistuksen, jonka useat vaalitarkkailijoiden verkostot ovat hyväksyneet, Global Network of Domestic Election Monitors -verkosto mukaan luettuna,

— ottaa huomioon 11. huhtikuuta 2000 annetun komission tiedonannon Euroopan unionin vaaliavusta ja vaalitarkkailutoiminnasta (KOM(2000)0191),

— ottaa huomioon YK:n suuntaviivat valtioille julkisten asioiden hoitoon osallistumista koskevan oikeuden tehokkaasta täytäntöönpanosta,

— ottaa huomioon 25. maaliskuuta 2020 annetun komission ja komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan yhteisen tiedonannon ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevasta EU:n toimintasuunnitelmasta 2020–2024 (JOIN(2020)0005),

— ottaa huomioon työjärjestyksen 118 artiklan,

— ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A9-0323/2023),

A. ottaa huomioon, että kansalaisten oikeudet osallistua julkisten asioiden hoitoon, myös oikeus äänestää, asettua ehdolle ja tulla valituksi määräajoin pidettävissä ja aidosti demokraattisissa, vapaissa, avoimissa ja todennettavissa olevissa vaaleissa, ovat perustavanlaatuisia ja kansainvälisesti tunnustettuja ihmisoikeuksia;

B. ottaa huomioon, että ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen 21 artiklassa todetaan, että jokaisella on oikeus osallistua maansa hallitsemiseen ja että kansan tahdon, joka ilmaistaan määräajoin pidettävillä, aidoilla ja yleisillä vaaleilla, on oltava hallitusvallan perustana; ottaa huomioon, että tämä viesti toistetaan kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 25 artiklassa,

C. ottaa huomioon, että kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 5 artiklan c kohdassa todetaan, että sopimusvaltiot sitoutuvat kieltämään ja lopettamaan rotusyrjinnän sen kaikissa muodoissa sekä takaamaan jokaiselle rotuun, ihonväriin tai kansalliseen tai etniseen alkuperään katsomatta oikeuden nauttia yhdenvertaisesti lain edessä poliittisia oikeuksia, erityisesti oikeutta osallistua vaaleihin, äänestää ja asettua ehdolle; toteaa kuitenkin, että jotkut yhteiskuntaryhmät, kuten vähemmistöt, vammaiset henkilöt, ulkomailla asuvat kansalaiset sekä asunnottomat, kohtaavat lisähaasteita ja syrjintää;

D. ottaa huomioon, että YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston mukaan oikeus osallistua vapaisiin ja rehellisiin vaaleihin liittyy erottamattomasti muihin perusoikeuksiin; ottaa huomioon, että jotta oikeutta äänestää ja tulla valituksi vaaleissa voidaan aidosti käyttää, vallalla on oltava ilmapiiri, jossa kansalaisoikeuksia, poliittisia oikeuksia sekä taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia kunnioitetaan ja jossa ne kuuluvat kaikille, mukaan lukien oikeus tasa-arvoon ja syrjimättömyyteen, koulutukseen, sanan- ja mielipiteenvapauteen, rauhanomaisen kokoontumisen ja yhdistymisen vapauteen, uskonnon- ja vakaumuksenvapauteen, turvallisuuteen ja tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin; ottaa huomioon, että naisten osallistumisen varmistaminen on välttämätöntä vapaiden ja oikeudenmukaisten vaalien takaamiseksi;

E. ottaa huomioon, että vakiintuneissa liberaaleissa demokratioissa kaikkialla maailmassa on havaittu demokraattisten rakenteiden heikentymistä ilmentäviä huolestuttavia suuntauksia, jotka johtavat demokratian taantumiseen ja autokratisoitumiseen ja joista ovat esimerkkeinä liberalismin vastustamisen lisääntyminen joissakin jäsenvaltioissa, vaaleihin osallistumisen väheneminen, lisääntyvä pettymys valtavirtaa edustaviin poliittisiin puolueisiin ja johtajuuteen sekä ääripuolueiden kasvu; katsoo, että näiden ääripuolueiden käyttämä lisääntyvä vihapuhe, joka kohdistuu haavoittuvassa asemassa oleviin yhteisöihin, mukaan lukien etnisiin vähemmistöihin ja maahanmuuttajiin, ruokkii väkivaltaista ilmapiiriä ja estää tarvittavien edellytysten tarjoamisen, jotta näihin yhteisöihin kuuluvat henkilöt voisivat käyttää poliittista osallistumista koskevaa oikeuttaan; katsoo, että Venäjän laiton, provosoimaton ja perusteeton hyökkäyssota Ukrainaa vastaan kärjistää vakavasti huolestuttavaa suuntausta, joka koskee sääntöihin perustuvan kansainvälisen järjestyksen perusperiaatteiden rapautumista;

F. katsoo, että aidosti demokraattiset vaalit ovat osallistavan ja vastuullisen hallinnon välttämätön osa, koska ne antavat viranomaisille kansalaisten valtuutuksen toimia;

G. ottaa huomioon, että Freedom House -järjestön mukaan 80 prosenttia ihmisistä asuu maissa, jotka ovat vain osittain tai eivät lainkaan vapaita, mikä rajoittaa heidän perusihmisoikeuksiaan; ottaa huomioon, että yli kolmannes maailman väestöstä elää autoritaarisen hallinnon alaisuudessa;

H. ottaa huomioon, että autokraattiset ja epäliberaalit hallinnot pyrkivät tukahduttamaan oikeuden osallistua aitoihin vaaleihin muun muassa luomalla oikeudellisia ja hallinnollisia esteitä, jotta kansalaisten tahtoa ei otettaisi huomioon, rajoittamalla kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia, pelottelemalla äänestäjiä ja järjestämällä lavastettuja vaaleja valtansa vakiinnuttamiseksi; toteaa, että tällaiset vaalit eivät ole vapaat, avoimet, todennettavat, monimuotoiset tai rehelliset, niistä puuttuu aito poliittinen kilpailu ja ne rajoittavat perusteettomasti oikeutta äänestää, asettua ehdolle ja tulla valituksi; ottaa huomioon, että mielivaltaiset ja poliittisesti keinotekoiset syyt evätä oikeudet opposition ehdokkailta ovat myös välineitä, joita autokraattiset hallinnot ovat perinteisesti käyttäneet puuttuakseen vaaliprosesseihin;

I. toteaa, että autokraattiset ja epäliberaalit hallinnot luovat yhä useammin narratiivia, jossa niiden epädemokraattiset vaalit esitetään kansainvälisen ja kansallisen legitiimiyden saamiseksi aitoina, mikä on kuitenkin perusteetonta epädemokraattisen vaalimenettelyn vuoksi; ottaa huomioon, että tätä legitiimiyttä käytetään sen jälkeen kotimaassa vahvistamaan kansalaisten kuuliaisuutta ja tukea hallinnolle samoin kuin hallinnon oikeutta hallita sekä tukahduttamaan hallinnon vastainen oppositio ja kumoamaan sen legitiimiys;

J. katsoo, että EU:n olisi kiinnitettävä erityistä huomiota valitessaan kohteita, joissa se tarkkailee vaaleja, jotta sitä ei pidettäisi legitimoivana voimana, joka tukee epädemokraattisten vaalien tulosta;

K. ottaa huomioon, että oikeuslaitoksen riippumattomuuden horjuminen ja oikeusvaltion heikentyminen sekä demokratian yleinen taantuminen autokraattisissa ja epäliberaaleissa hallinnoissa mahdollistavat näiden hallintojen legitimointiin tähtäävät strategiat muun muassa siten, että poistetaan tehokas valvonta, jolla valvotaan sortavien lakien täytäntöönpanoa, tiedotusvälineiden hallintaa ja haitallista puuttumista digitaalisiin viestintäkanaviin;

L. toteaa, että tiedotusvälineiden vapaus ja moniarvoisuus ovat sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta koskevien oikeuksien olennaisia osatekijöitä ja että niillä mahdollistetaan demokraattiset, vapaat ja osallistavat yhteiskunnat; katsoo, että tiedotusvälineiden omistajuuden ja rahoituksen avoimuus ja suojatoimet, joilla varmistetaan tiedotusvälineiden moniarvoisuus ja vältetään vallan keskittymisen riski tiedotusvälineissä, alustojen tarjoajissa ja internetpalvelujen välittäjissä, ovat olennaisen tärkeitä, jotta tiedotusvälineet voivat täyttää tehtävänsä; pitää ratkaisevan tärkeänä, että kansalaisten saatavilla on riippumatonta ja luotettavaa tietoa; katsoo, että valheiden, propagandan ja disinformaation levittäminen luo yleisesti skeptisen ilmapiirin, joka uhkaa tiedonvälityksen vapautta ja demokraattista keskustelua;

M. ottaa huomioon, että autokraattiset ja epäliberaalit hallinnot ovat kehittäneet uusia toimintatapoja ja näennäisiä vaatimusten noudattamista koskevia strategioita, joiden avulla ne voivat välttää kansainvälisten vaalitarkkailunormien täysimääräisestä noudattamisesta aiheutuvat kustannukset kuitenkaan irtisanoutumatta siitä selkeästi; ottaa huomioon, että tällaisiin strategioihin kuuluu sellaisten kotimaisten ja kansainvälisten tarkkailutoimien toteuttaminen, jotka eivät ole kansainvälisten normien mukaisia, kuten sellaisten näennäisten vaalitarkkailijoiden lähettäminen, jotka auttavat ohjaamaan vaalien jälkeistä keskustelua autokraattisten ja epäliberaalien hallintojen tukemiseen; ottaa huomioon, että tällaisten hallintojen kansalaisilla on rajalliset mahdollisuudet tarkkailla vaaleja, ja jos he tekevät niin, hallitukset tekevät kaiken voitavansa saattaakseen tarkkailijat huonoon valoon tai sivuuttaakseen heidän ponnistelunsa;

N. ottaa huomioon, että autokraattiset ja epäliberaalit hallinnot ovat yhä paremmin järjestäytyneet pyrkimyksissään antaa kansainvälinen legitimiteetti toistensa vilpillisille vaaleille toteuttamalla lavastettuja kansainvälisiä vaalitarkkailutoimia; ottaa huomioon, että nämä hallinnot heikentävät maailmanlaajuista luottamusta demokraattisiin instituutioihin toistamalla, kehittämällä ja levittämällä petollisia käytäntöjä ilman, että niitä kyseenalaistetaan; ottaa huomioon, että autokraattiset ja epäliberaalit hallinnot käyttävät myös kansainvälisiä instituutioita omaksi edukseen, muun muassa edistämällä kilpailevia normeja maailmanlaajuisissa hallintoelimissä ja legitimoimalla vilpillisiä vaaleja;

O. ottaa huomioon, että EU:n vaalitarkkailuvaltuuskuntien tavoitteena on vahvistaa luottamusta vaaleihin, ehkäistä petoksia ja antaa tietoon perustuva ja tosiasiallinen arvio vaaliprosesseista;

P. ottaa huomioon, että puolueettomiin vaalitarkkailijoihin kohdistuvat hyökkäykset, kuten häirintä, kunnianloukkaukset, uhkailu, oikeuksien loukkaukset, karkotukset, fyysinen väkivalta ja jopa murhat, ovat viime vuosina tulleet yhä vakavimmiksi ja yleisemmiksi, mikä on luonut epävarmuuden ja turvattomuuden ilmapiirin heidän tärkeälle työlleen; ottaa huomioon, että EU pitää vaalitarkkailijoita ihmisoikeuksien puolustajina;

Q. ottaa huomioon, että demokratioiden ja autoritaaristen hallintojen väliset jännitteet ovat muuttumassa geopoliittisemmiksi; katsoo, että tämä suuntaus edellyttää, että EU ottaa demokratiaan liittyvät huolenaiheensa esiin korkeimmalla poliittisella tasolla muun muassa rakentamalla enemmän strategisia liittoutumia demokratian puolesta, pitämällä demokratian edistämisen ja puolustamisen strategisena etuna ja keskeisenä osana geotaloudellisia ja kauppastrategioitaan sekä etsimällä innovatiivisia keinoja tukea kansalaisia, jotka vastustavat autokratioita ja niiden käyttämiä legitimointistrategioita;

R. katsoo, että EU:n olisi otettava osallistumisoikeuden osalta käyttöön järjestelmällinen toimintamalli, jolla muun muassa osoitetaan tämän oikeuden vahva yhteys ihmisoikeuksiin, demokratiaan ja oikeusvaltioperiaatteeseen ja tarkastellaan vaalijärjestelmän puutteita johdonmukaisesti ja myös silloin, kun niitä esiintyy läheisissä kumppanimaissa; toteaa, että näin tehdessään Euroopan unionin on keskityttävä paitsi vaaliprosesseihin myös niitä ympäröivään tilanteeseen ja autoritaaristen legitimointipyrkimysten taustalla oleviin syihin; katsoo, että EU:n toimijoiden ei pitäisi myötävaikuttaa epäliberaalien ja autokraattisten hallintojen vaalien legitimointiin;

1. suosittaa neuvostolle ja komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, että

Tietoisuus oikeudesta osallistua aitoihin vaaleihin

a) suunnitellaan ja toteutetaan määrätietoisempia ja tehokkaampia EU:n toimia osallistumisoikeuden, joka on yleismaailmallinen ihmisoikeus, edistämiseksi ja suojelemiseksi osana paljon laajempaa ihmisoikeuksia ja demokratian tukemista koskevaa strategiaa; varmistetaan, että sukupuolinäkökulma sisällytetään osaksi näitä toimia ja että niissä osallistetaan haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä;

b) korostetaan aitoihin vaaleihin osallistumista koskevan oikeuden ja muiden perusvapauksien, erityisesti liikkumis-, mielipiteen- ja sananvapauden, kokoontumisvapauden ja yhdistymisvapauden, sekä syrjimättömyyttä koskevan oikeuden välistä luontaista yhteyttä, kun otetaan huomioon, että ilman niitä kaikkia oikeutta osallistua aitoihin vaaleihin on mahdotonta tosiasiallisesti käyttää; korostetaan lisäksi oikeusvaltioperiaatteen keskeistä roolia tässä yhteydessä;

c) puututaan järjestelmällisesti ja päättäväisesti EU:n ulkopuolisten maiden pyrkimyksiin rajoittaa vähemmistöjen, myös etnisten ja uskonnollisten vähemmistöjen, sekä nuorten, naisten, alkuperäiskansojen ryhmien ja muiden yhteiskunnallisten ryhmien osallistumisoikeutta; kehotetaan erityisesti viranomaisia EU:n ulkopuolisissa maissa valvomaan viranomaisten ja vaaleilla valittujen virkamiesten vihapuhetta ja ottamaan käyttöön sitä torjuvia voimakkaita ja konkreettisia toimenpiteitä ja seuraamuksia, millä edistetään rasismia ja syrjintää koskevaa nollatoleranssia;

d) luodaan yhteyksiä EU:n ulkopuolisiin maihin, jotta varmistetaan vammaisille henkilöille esteetön ja osallistumisen mahdollistava ympäristö, jonka avulla he voivat osallistua yhteisöjensä poliittiseen ja julkiseen elämään; korostetaan erityisesti tarvetta puuttua poliittisen osallistumisen oikeudellisiin ja hallinnollisiin esteisiin parantamalla äänestysmenettelyjen, -tilojen ja vaalimateriaalin saavutettavuutta, laajentamalla mahdollisuuksia osallistua poliittiseen ja julkiseen elämään, lisäämällä tietoisuutta vammaisten henkilöiden oikeudesta poliittiseen osallistumiseen ja keräämällä tietoja tämän poliittisen osallistumisen mittaamiseksi;

e) virtaviivaistetaan oikeutta osallistua EU:n ulkoisen toiminnan välineistöön, joka EU:n ulkopuolisissa maissa sijaitsevien Euroopan unionin edustustojen on pantava täytäntöön tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden suurlähetystöjen kanssa;

f) tunnustetaan puutteet osallistumisoikeuden käytössä EU:ssa ja puututaan niihin, jotta voidaan vahvistaa EU:n ulkoisen toiminnan legitiimiyttä ja uskottavuutta tältä osin;

g) tunnustetaan, että autokraattisten ja epäliberaalien hallintojen alaisuudessa elävien ihmisten on vaikea saada todenmukaista ja sensuroimatonta vaaleihin liittyvää tietoa ja erottaa se hallinnon tukeman propagandan joukosta, mukaan lukien luotettavat tiedot ehdokkaista, äänestysmieltymyksistä ja vaaliprosessin kulusta, mikä rajoittaa heidän mahdollisuuksiaan arvioida, ovatko vaalit todella avoimet kilpailulle ja heijastuvatko kansalaisten mieltymykset tuloksissa, sekä tehdään työtä julkisten resurssien väärinkäytön ja äänten ostamisen estämiseksi; otetaan huomioon, että manipuloidut, ei-avoimet ja sääntöjen vastaiset vaalit johtavat siviiliväestön antaman arvostuksen menettämiseen, sillä ne aiheuttavat epäluottamusta sekä kansallisia että kansainvälisiä hallinnollisia instituutioita kohtaan;

h) tunnustetaan sen merkitys, että ihmisillä on pääsy yleiseen ja maksuttomaan koulutukseen, jonka ansiosta he kykenevät tekemään vapaita vaalipäätöksiä;

EU:n välineet ja menettelyt

i) torjutaan autokraattisten ja epäliberaalien hallintojen edistämää narratiivia, jonka mukaan ne ovat saaneet kansalaisilta valtuutuksen aitojen vaalien perusteella; laaditaan tätä varten kattava EU:n kokonaisvaltainen strategia, jolla torjutaan näiden hallintojen käyttämiä vaalien legitimoimiseen tarkoitettujen välineiden käyttöä, esimerkiksi näennäisten vaalitarkkailijoiden ja varjovaalitarkkailijaryhmien käyttöä, myös EU:n jäsenvaltioista ja EU:n toimielimistä peräisin olevien tarkkailijoiden, esimerkiksi joidenkin Euroopan parlamentin jäsenten, käyttöä vakiomuotoisten kansainvälisten valtuuskuntien sijasta; varmistetaan, että tämä strategia ulottuu vuoropuhelua ja EU:n huolenilmaisuja pidemmälle ja tähtää demokratiaa ja oikeusvaltioperiaatetta koskevien standardien parantamiseen kyseessä olevissa maissa; tehdään yhteistyötä demokraattisten maiden kanssa kansainvälisten instituutioiden vahvistamiseksi, jotta estetään autokraattisia ja epäliberaaleja hallintoja soluttautumasta niihin ja käyttämästä niitä omiin tarkoituksiinsa;

j) vahvistetaan vaalitarkkailutoiminnan ja EU:n laajemman ihmisoikeuksien ja demokratian tukemisen välistä yhteyttä poliittisten ja kaupallisten välineiden sekä yhteistyövälineiden avulla; pidetään autoritaarisia vaalien legitimointistrategioita varhaisina oireina taustalla olevista epädemokraattisista suuntauksista ja reagoidaan niihin asianmukaisesti; torjutaan autoritaarisia narratiiveja, jotka asettavat turvallisuuden ja demokratian vastakkain ja rajoittavat siten perusvapauksia valtion turvallisuuden verukkeella, sekä autokraattisten ja epäliberaalien hallintojen yrityksiä hyödyntää ilmaston, urheilun ja kansainvälisen kehityksen kaltaisia politiikan aloja vahvistaakseen legitiimiyttään väärin perustein;

k) torjutaan autokraattisten ja epäliberaalien hallintojen pyrkimyksiä luoda maan sisällä vääriä käsityksiä vilpillisten vaalien aitoudesta; kiinnitetään erityistä huomiota autokraattisten ja epäliberaalien hallintojen harjoittamaan tieto- ja viestintätekniikan ja tekoälyn väärinkäyttöön vaalimanipulaatiossa, sillä ne turvautuvat siihen yhä useammin vaikuttaakseen kielteisesti osallistumiseen levittämällä propagandaa ja disinformaatiota ja rajoittamalla opposition näkemyksiä ja ehdokkaita koskevan tiedon saantia;

l) seurataan disinformaatiokampanjoihin erikoistuneita yksityisiä yrityksiä ja tuomitaan niiden rooli peitellyssä sekaantumisessa vaaleihin ja yleisen mielipiteen manipuloimisessa EU:n ulkopuolisissa maissa; toteutetaan tehokkaita toimia sen varmistamiseksi, että EU:hun sijoittautuneet vaikuttajaviestintä-, media- ja verkkoyritykset eivät ole osallisina tällaiseen toimintaan vaan että niissä kunnioitetaan sen sijaan tiukasti oikeutta yksityisyyteen ja ylläpidetään samaa tietosuojan tasoa kumppanimaissa kuin mitä niiltä edellytetään yleisen tietosuoja-asetuksen ([1]) nojalla EU:ssa, erityisesti vaalikampanjoiden aikana; varmistetaan, että nämä yritykset noudattavat yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevia YK:n ohjaavia periaatteita ja kantavat vastuunsa, jos ne eivät noudata niitä;

m) puututaan puolueellisten vaalitarkkailijoiden käyttöön, kun sillä pyritään horjuttamaan aitojen kansainvälisten ja EU:n vaalitarkkailuvaltuuskuntien työtä;

n) tunnustetaan kansalaisyhteiskunnan keskeinen rooli vilpillisten vaalien paljastamisessa ja niiden legitiimiyden riisumisessa paikallisväestön keskuudessa; tuetaan riippumattomia kansalaisyhteiskunnan järjestöjä, demokraattisia oppositioryhmiä, ihmisoikeuksien puolustajia ja tiedotusvälineitä muun muassa valmiuksien kehittämisen ja viestintästrategioiden avulla ja keräämällä tietoja aitoihin vaaleihin osallistumista koskevan oikeuden loukkauksista; korostetaan, että tiedotusvälineiden rahoituksen avoimuus sekä tosiasiallisesti vapaat ja riippumattomat tiedotusvälineet ovat avainasemassa kohtuuttoman vaikuttamisen estämiseksi;

o) tuetaan koko vaalisyklin ajan paikallisia vaalitarkkailijoita, joiden toiminta lisää ihmisten luottamusta siihen, että heidän oikeuttaan osallistua aitoihin vaaleihin kunnioitetaan, ja tuomitaan mitä jyrkimmin kaikki heihin kohdistuvat hyökkäykset; tuetaan kansalaistarkkailijoiden alueellisia ja maailmanlaajuisia verkostoja, jotka tarjoavat solidaarisuutta, valmiuksien kehittämistä ja kokemusten vaihtoa paikallisten ryhmien kanssa, mikä voi auttaa torjumaan autokraattisten ja epäliberaalien hallintojen pyrkimyksiä legitimoida toistensa vaalit;

p) valtavirtaistetaan tietoa aidoista vaaleista ja ihmisten oikeudesta osallistua niihin, muun muassa kaikkien vähemmistöjen äänioikeudesta, ihmisoikeuksien ja demokratisoitumisen tukemisen yhteydessä naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen – Globaali Eurooppa ja liittymistä valmistelevan tukivälineen puitteissa toteutettavissa hankkeissa, mukaan lukien tuki vaalitarkkailijoille ihmisoikeuksien puolustajina; tuetaan Global Campus of Human Rights -verkostoa tässä tarkoituksessa; tuetaan ohjelmia, joilla pyritään parantamaan EU:n ulkopuolisten maiden vaalilainsäädäntöä ja -hallintoa muun muassa tukemalla kansallisia vaalilautakuntia;

q) hyödynnetään EU:n kulttuuridiplomatiaa ja kansainvälisiä kulttuurisuhteita koskevaa välineistöä osallistumisoikeuden vahvistamiseksi sekä autokraattisten ja epäliberaalien hallintojen sellaisten narratiivien torjumiseksi, joilla pyritään legitimoimaan vilpillisiä vaaleja, ja yleismaailmallisen demokraattisen kulttuurin vahvistamiseksi; kehitetään tällaista yhteistyötä aitojen kumppanuuksien pohjalta, erityisesti kun otetaan huomioon, että vaalien avoimuuden varmistaminen, ulkomaiden sekaantumisen pysäyttäminen ja demokratioiden parantaminen on jatkuvaa työtä, joka edellyttää rohkeita, innovatiivisia ja yhteisiä ratkaisuja;

r) tarjotaan enemmän tukea aloitteille, jotka liittyvät vaalitarkkailua koskevan koulutuksen ja tietämyksen lisäämiseen kansallisesti, alueellisesti ja kansainvälisesti sekä paikallisten tiedotusvälineiden ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen osallistamiseen; korostetaan paikallisten vaalitarkkailijoiden tukemisen ja valmiuksien kehittämisen merkitystä siinä, että voidaan varmistaa kestävämpi lähestymistapa demokratian kehittämiseen;

s) tuetaan parlamentin demokratiatuki- ja vaalikoordinointiryhmää ja sen työtä erityisesti vaalitarkkailun yhteydessä; arvioidaan, miten voidaan puuttua yleistyvään tilanteeseen, jossa maat kieltäytyvät kutsumasta EU:ta tarkkailemaan vaalejaan;

t) seurataan tarkasti EU:n ja Etyjin demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (ODIHR) vaalitarkkailuvaltuuskuntien suositusten antamista ja täytäntöönpanoa ja sisällytetään ne olennaiseksi osaksi EU:n ja asianomaisen maan välisten suhteiden yleistä kehystä; seurataan asianmukaisesti EU:n vaalitarkkailuvaltuuskuntien suositusten toteutumista ja lisätään Euroopan parlamentin osallistumista siihen entisestään; varmistetaan, että EU:n ulkopuolisissa maissa pidettäviin vaaleihin liittyvät EU:n julkiset lausunnot ovat tiukasti sen demokratiaan, ihmisoikeuksiin ja vaaleihin liittyvien arvojen mukaisia ja yhdenmukaisia EU:n vaalitarkkailuvaltuuskuntien havaintojen kanssa;

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

u) käsitellään EU:n ihmisoikeusvuoropuhelujen kautta osallistumisoikeutta ja muita vaalien rehellisyyttä koskevia näkökohtia EU:n ulkopuolisissa maissa; varmistetaan, että näihin vuoropuheluihin osallistuu riippumattoman kansalaisyhteiskunnan organisaatioita;

v) sovelletaan EU:n maailmanlaajuista ihmisoikeuspakotejärjestelmää (EU:n Magnitski-laki) henkilöihin, jotka ovat vastuussa osallistumisoikeuden ja demokraattisia vaaleja koskevien normien vakavista loukkauksista, ja käytetään edelleen EU:n rajoittavia toimenpiteitä seuraamusten määräämiseen sellaisille tahoille, jotka asteittain ja peitellysti heikentävät demokratiaa ja oikeusvaltiota EU:n ulkopuolisissa maissa; asetetaan näiden rajoittavien toimenpiteiden poistamisen ehdoksi ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen tosiasiallinen parantuminen kyseessä olevassa maassa; harkitaan sellaisten tehokkaiden ja varoittavien toimenpiteiden kehittämistä, jotka kohdistuvat vilpillisiin vaalitarkkailutehtäviin osallistuviin henkilöihin, mukaan lukien kansallisten parlamenttien jäsenet, EU:n jäsenvaltioiden poliitikot sekä Euroopan parlamentin jäsenet;

w) tunnustetaan EU:n ja Etyjin ODIHR:n vaalitarkkailuvaltuuskuntien rooli – myös parlamentin rooli – vaalien aitouden osoittamisessa ja parannetaan edelleen tätä välinettä muun muassa lisäämällä sen näkyvyyttä, tuomitsemalla vilpilliset vaalitarkkailuvaltuuskunnat ja parantamalla vaaleja edeltävää ja vaalien jälkeistä viestintää koskevaa strategiaa; lisätään tukea pitkäaikaisille vaalitarkkailuvaltuuskunnille, koska jotkin vakavimmista vaaliprosessien rikkomisista tapahtuvat ennen äänestyspäivää; annetaan EU:n vaalitarkkailuvaltuuskunnille asianmukainen ja ajantasainen tekninen asiantuntemus ja resurssit, jotta voidaan asianmukaisesti seurata uusiin riskeihin liittyviä seikkoja, joita ilmenee uuden vaaleihin liittyvän tieto- ja viestintätekniikan käytön alalla;

EU:n toimet kansainvälisillä foorumeilla

x) edistetään tiivistä yhteistyötä ja koordinointia demokraattisten maiden, monenvälisten instituutioiden, kuten Etyjin ODIHR:n ja Euroopan neuvoston, sekä sellaisten järjestöjen välillä, jotka ovat antaneet tukensa YK:n kansainvälistä vaalitarkkailua koskevalle periaatejulistukselle keinona torjua tehokkaammin vilpillisten vaalien ja näennäisten tarkkailijoiden legitimointia kansainvälisillä foorumeilla, erityisesti YK:ssa;

y) edistetään ajatusta YK:n ihmisoikeusneuvoston vaaleihin osallistumista koskevien suuntaviivojen laatimisesta siten, että paikalliset kansalaisyhteiskunnan järjestöt otetaan entistä laajemmin mukaan; arvioidaan, onko kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 25 artiklaa koskevaa yleiskommenttia N:o 25 mahdollista kehittää ja systematisoida edelleen, jotta voidaan osoittaa osallistumisoikeuden sekä ihmisoikeuksien ja demokratian välinen yhteys sekä vastata uusiin haasteisiin, kuten verkossa olevaan disinformaatioon ja autoritaarisuuden lisääntymiseen;

z) tuomitaan kansainvälisesti kehitettyjen normien heikentäminen osana vaalien legitimointipyrkimyksiä; kiinnitetään erityistä huomiota narratiiveihin, joilla edistetään vaihtoehtoisia arvoja legitimiteetin lähteenä epäaidoissa vaaleissa, kuten kansallisen lainsäädännön normatiivista ylivaltaa kansainvälisesti kehitettyihin normeihin nähden, uskonnollisia ja perinteisiä arvoja, kulttuurisia erityispiirteitä tai kehitysprioriteetteja;

a a) johdetaan pyrkimyksiä lisätä kansainvälistä vaalitarkkailua koskevan YK:n periaatejulistuksen näkyvyyttä ja sitä tukevien ja vaalitarkkailussa aktiivisesti toimivien järjestöjen työtä; harkitaan kansainvälistä vaalitarkkailua koskevan YK:n periaatejulistusta tukevien organisaatioiden luettelon päivittämistä, jotta voidaan parantaa sen uskottavuutta ja luoda selkeä tapa erottaa aidot tarkkailuryhmät ja näennäiset tarkkailijat toisistaan; omaksutaan samanlainen toimintamalli kuin Global Network of Domestic Election Monitors -verkostossa; tutkitaan keinoja näennäisten tarkkailujärjestöjen ja tarkkailijoiden legitiimiyden heikentämiseksi;

a b) edistetään kansainvälisten ja kansallisten puolueettomien vaalitarkkailijoiden nimenomaista tunnustamista ihmisoikeuksien puolustajiksi asiaankuuluvilla monenvälisillä foorumeilla ja osana EU:n yhteydenpitoa muihin kansainvälisiin organisaatioihin ja vaaditaan tarvittavaa suojelua puolueettomille vaalitarkkailijoille, jotta he voivat hoitaa tehtävänsä riippumattomasti ja turvallisesti;

2. kehottaa puhemiestä välittämään tämän suosituksen neuvostolle ja komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle.